

RAMBYNO REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI TEIGINIAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rambyno regioninio parko (toliau – Regioninis parkas) planavimo schemą sudaro regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planas (toliau – Ribų planas) ir regioninio parko tvarkymo planas (toliau – Tvarkymo planas) (brėžiniai) bei regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai.

2. Ribų plano tikslai – nustatyti:

2.1. Regioninio parko ribas;

2.2. Regioninio parko funkcinio prioriteto zonų ribas;

2.3. Regioninio parko konservacinio funkcinio prioriteto zonų tikslus.

2.4. Regioninio parko buferinės apsaugos zonos ribas, apsaugant regioninio parko gamtinę ekosistemą, sumažinant galimą neigiamą antropogeninį poveikį kraštovaizdžiui.

3. Tvarkymo plano tikslai – nustatyti:

3.1. kraštovaizdžio tvarkymo zonas ir jų reglamentus;

3.2. gamtos apsaugos kryptis ir priemonės;

3.3. kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemonės;

3.4. rekreacinio naudojimo plėtros kryptis ir priemonės;

3.5. gyvenviečių ir infrastruktūros plėtros kryptis.

II SKYRIUS TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS

4. Regioniniame parke pagal gamtos ir kultūros vertybių pobūdį ir išsidėstymą, rekreacinio ir ūkinio naudojimo galimybes bei gyvenamųjų vietovių tinklo ypatumus nustatomos šios funkcinio prioriteto zonos (Ribų plano brėžinys):

4.1. konservacinio funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro Rambyno kraštovaizdžio draustinis, Bitėnų ir Vilkyškių geomorfologiniai draustiniai, Ragainės vingio hidrografinis draustinis, Šilėnų botaninis draustinis, Bitėnų botaninis-zoologinis draustinis, Šereitlaukio architektūrinis draustinis ir Vilkyškių urbanistinis draustinis; jų apsaugos tikslai yra šie:

4.1.1. Rambyno kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti vieno unikaliausių ir raiškiausių Lietuvoje kalvagūbrio erozinio palikuonio – Rambyno kalno kraštovaizdį su žymiausia lietuvių tautos šventviete, etnokultūriniu požiūriu vertingus Bardėnų ir Bitėnų kaimus, aušrininko Martyno Jankaus sodybą Bitėnuose, senąsias evangelikų liuteronų kapines Bardėnuose, Bitėnuose ir Lumpėnuose, Vilhelmo Storostos-Vydūno, Martyno Jankaus ir kitų Mažosios Lietuvos kultūros ir visuomenės veikėjų kapus, būdingas Rambyno miško biocenozes – pušynus su šluotsmilgėmis, pušynus su šertvėmis, Europos Bendrijos svarbos 9180¹ *Griovų ir šlaitų miškų² buveines, saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač smiltyninio gvazdikio, iečialapės

¹ Keturių simbolių derinys (pavyzdžiui, 1110) nurodo buveinės tipo kodą, kuris atitinka Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ kodą Europos Sąjungos buveinių interpretavimo vadove (EUR 15/2, 1999).

² Žyma (*) nurodo prioritetinius Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių tipus, nustatytus, nustatytus 1992 m. gegužės 21 d. Europos Tarybos direktyvoje 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 2 tomas, p. 102) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/17/ES (OL 2013 L 158, p. 193).

kalpokės, porinio česnako, Branto pelėausio, rudojo nakvišos buveines, didžiausią Lietuvoje baltųjų gandrų koloniją Bitėnų kaime;

4.1.2. Bitėnų geomorfologinio draustinio – išsaugoti geomorfologiškai raiškų ir vertingą erozinį keturių kalvų kompleksą, natūralaus Bitės upelio slėnio atkarpą, Velnio kalną ir jo aplinką, pilkosios gervės perėjimo vietas;

4.1.3. Vilkyškių geomorfologinio draustinio – išsaugoti geomorfologiškai raiškų ir vertingą paskutinio apledėjimo moreninio gūbrio įvairialypių kalvų kompleksą, gamtos paveldo objektus – Raganų eglę ir Vilkyškių ažuolų alėją, raiškia Šereitlaukio griovą ir šaltinį, būdingas miško biocenozes ir mėlyninių pušynų su paprastaisiais ažuolais bendrijas, Europos Bendrijos svarbos 9180 *Griovų ir šlaitų miškų ir 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų buveines, saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač smiltyninio gvazdiko, pūkuotosios apuokės, žalsvažiedės blandies, juodojo apolono ir machaono buveines, Opstainio (Vilkyškių) piliakalnį su senovės gyvenvietę, Opstainio piliakalnį, laidojimo vietas – Vilkyškių miestelio, Opstainio ir Opstainėlių (Keleriškių) kaimų evangelikų liuteronų senąsias kapines, Vilkyškių dvaro savininkų Dreslerių kapus;

4.1.4. Ragainės vingio hidrografinio draustinio – išsaugoti vieną raiškiausių Nemuno žemupio kilpų – Ragainės vingį su unikaliais senvagininiais ežerais ir užliejamomis pievomis, Nemuno krantinę ir Ragainės vingio senkelio ruožus, Europos Bendrijos svarbos 6210 Stepinių pievų, 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų, 6450 Aliuvinių pievų ir 6510 Šienaujamų mezofitų pievų buveines, saugomų gyvūnų rūšių, ypač ūdros, vėlyvojo šikšnio, rudosios nakvišos ir griežlės buveines;

4.1.5. Šilėnų botaninio draustinio – išsaugoti būdingas Bitėnų miško biocenozes su retomis miško bendrijomis – pušynus su šluotsmilgėmis, Europos Bendrijos svarbos 9010 *Vakarų taigos, 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 6210 Stepinių pievų, 6120 *Karbonatinių smėlynų pievų, 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų ir 6510 Šienaujamų mezofitų pievų buveines, saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač plikažiedžio linlapio, smiltyninio gvazdiko, tamsialapės skiautalūpės, vaistinės raitinytės, raudonžiedžio bėručio, iečialapės kalpokės, porinio, dirvinio ir kampuotojo česnako, Šneiderio kirmvabalio, rudojo nakvišos buveines, Bitėnų-Šilėnų kaimo evangelikų liuteronų senųjų kapinių kompleksą;

4.1.6. Bitėnų botaninio-zoologinio draustinio – išsaugoti būdingas Bitėnų girios biocenozes su retomis miško bendrijomis – beržynus su šluotsmilgėmis, beržynus su blakstienuotosiomis viksvomis, uosynus su jonpaparčiais, taip pat būdingiausias mėlyninių pušynų su paprastaisiais ažuolais bendrijas, Europos Bendrijos svarbos 9010 *Vakarų taigos, 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų, 91E0 *Aliuvinių miškų, 6510 Šienaujamų mezofitų pievų, 6210 Stepinių pievų, 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų buveines, saugomų augalų ir gyvūnų rūšių, ypač plunksninės plusnės, plačialapės plikūnės, rudojo nakvišos, Šneiderio kirmvabalio, didžiosios miegapelės, pilkosios gervės buveines, Drąsučių sufozinį cirką ir šaltinį, Meškos vingio griovą, istorines alėjas ir Dalnico palivarko sodybos vietą;

4.1.7. Šereitlaukio architektūrinio draustinio – išsaugoti architektūros, istorijos ir archeologijos paveldo vertybių kompleksą Šereitlaukyje (Šereiklaukyje), Jūros ir Nemuno santakoje – Šereitlaukio dvaro sodybos pastatų kompleksą su alėjų tinklu ir parku, tvenkiniais, koplyčios ir kapinių vieta (Koplyčkalniu), Šereitlaukio senovės gyvenvietę (Sidabrakalnį), saugomų šikšnosparnių rūšių – šiaurinio ir vėlyvojo šikšnio, rudojo nakvišos, šikšniuko nykštuko, rudojo ausylio buveines;

4.1.8. Vilkyškių urbanistinio draustinio tikslas – išsaugoti Vilkyškių miestelio senosios dalies gatvių tinklą, užstatymo pobūdį ir erdvinę kompoziciją, architektūriniu ir istoriniu požiūriu vertingus statinius ir kompleksus – evangelikų liuteronų bažnyčios ir klebonijos kompleksą, buvusio dvaro sodybą su parku, buvusios mokyklos sodybą, evangelikų liuteronų pirmąsias senąsias kapines, saugomų šikšnosparnių rūšių – šiaurinio ir vėlyvojo šikšnio, rudojo nakvišos buveines;

4.2. rekreacinio funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro Bitėnų, Bitežerio, Jūros upės pakrantės, Lumpėnų ir Šereitlaukio rekreacinio prioriteto zonos;

4.3. gyvenamojo funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro Vilkyškių miestelio vakarinė, rytinė ir šiaurinė dalys;

4.4. ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zona, kurią sudaro Vilkyškių miestelio ir Šereitlaukio kaimo pietiniai pakraščiai, Bitėnų miško dalys.

5. Regioninio parko buferinės apsaugos zoną sudaro 4 atskiri arealai šiauriniuose Regioninio parko pakraščiuose. Jos tikslas – apsaugoti Regioninio parko gamtinę ekosistemą nuo galimos taršos, o kraštovaizdį – nuo neigiamo vizualinio poveikio.

III SKYRIUS TERITORIJOS TVARKOMASIS ZONAVIMAS

6. Regioniniame parke pagal Saugomų teritorijų tipinius apsaugos reglamentus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“, nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos (Tvarkymo plano brėžinys):

6.1.1. konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos: gamtos ir kultūros paveldo objektų teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

6.2. miškų ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

6.2.1. ekosistemų apsaugos miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (MEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

6.2.2. rekreacinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo miškų (miško parkų) (MRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

6.2.3. apsauginių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (MA_s) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

6.3. žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

6.3.1. ekosistemas saugančių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

6.3.2. rekreacinių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo (ŽRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

6.3.3. apsauginių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽAs) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

6.4. kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

6.4.1. kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – kraštovaizdžio atnaujinamojo (GER) ir kraštovaizdžio pertvarkomojo (GEp) tvarkymo zonos;

6.4.2. rekreacinių miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo (GRe) ir intensyvaus (formuojančiojo) tvarkymo (GRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

6.4.3. apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ir jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) ir sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

6.4.4. rekreacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) ir urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

6.4.5. pramoninės-komunalinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos (NFn) ir intensyviai technogenizuotos aplinkos (NFu) pramoninių-komunalinių sklypų kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

6.4.6. edukacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) aplinkos (NDn) ir urbanizuotos aplinkos (NDu) edukacinės kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

6.4.7. gynybinės (karinės) paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – urbanizuotos aplinkos gynybinė (karinė) (NHu) kraštovaizdžio tvarkymo zona, išskirta pasienio juostoje;

6.5. vandens ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos: bendrojo naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAe) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

IV SKYRIUS

GAMOS APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

7. Pagrindinės Regioninio parko gamtos apsaugos kryptys yra šios:

7.1. vertingų gamtinių objektų ir kompleksų išsaugojimas ir eksponavimas;

7.2. biologinės įvairovės išsaugojimas;

7.3. invazinių rūšių augalų naikinimas ir plitimo stabdymas;

7.4. atvirų kraštovaizdžio erdvių išsaugojimas ir miško įveisimo reguliavimas.

8. Siekiant išsaugoti ir eksponuoti vertingus gamtinius objektus ir kompleksus:

8.1. gamtos paveldo objektų naudojimas apribojamas pažintinio lankymo ir ekologinio ugdymo tikslais. Pritaikant esamus ir siūlomus gamtos paveldo objektus lankymui, tvarkomi želdiniai, gali būti atliekami kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai, įrengiamos saugų lankymą užtikrinančios priemonės: laiptai, takai, apžvalgos aikštelės, atokvėpio vietos, informaciniai stendai, riboženkliai ir kita reikiama įranga;

8.2. pirmiausia tvarkomi, pritaikant pažintiniam lankymui, šie gamtiniai objektai ir kompleksai: Keturių kalvų geomorfologinis kompleksas, Drąsčių sufozinis cirkas ir šaltinis, Meškos vingio griova;

8.3. taip pat numatoma:

8.3.1. inventorizuoti būdingus Mažosios Lietuvos tradiciniam kraštovaizdžiui medžius ir želdinius Regioninio parko kaimuose ir augančius kelio juostoje;

8.3.2. saugoti ir tvarkyti pritaikant pažintiniam lankymui Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtas istorines alėjas – vertingus tradicinio Mažosios Lietuvos kraštovaizdžio elementus ir saugomų šikšnosparnių rūšių buveines;

8.3.3. saugoti ir eksponuoti Bitėnų baltųjų gandrų koloniją, kitoje gatvės pusėje pastatyti apžvalgos platformą.

9. Siekiant išsaugoti Regioninio parko biologinę įvairovę:

9.1. išsaugomos, atkuriamos ir palaikomos saugomų laukinių gyvūnų, augalų ir grybų rūšių buveinės, vertingi biotopai;

9.2. palaikomos natūralios pievos, miškapievis, miško aikštelės ir laukymės, šalinant savaime plintančią sumedėjusią augaliją, nepageidautinus medžius ir krūmus bei ekstensyviai jas naudojant (ganant, šienaujant). Pievų buveinės tvarkomos laikantis šių nuostatų:

9.2.1. nušienaujamos bent kartą per metus (šienavimo terminai nereguliuojami);

9.2.2. nupjauta ar nukirsta biomasė turi būti išgabenama;

9.2.3. vertingų, tvarkomų pievų ir laukymių negalima suarti, persėti, užsodinti mišku ar palikti savaiminiam užaugimui;

9.3. stiprinamos ekosistemų apsaugos funkcijos miškuose ir gerinama miško buveinių būklė – didinamas negyvos medienos (sausuolių, stuobrių, virtėlių) kiekis, formuojamos miško aikštelės, miškas atkuriamas buveinei būdingomis medžių rūšimis, ugdomas būdingų medžių rūšių pomiškis ir antrasis ardai, šlaitų medynai ir Europos Bendrijos svarbos miškų buveinės paliekamos savaiminei raidai;

9.4. formuojami ornitochoriniai ir entomofiliniai želdiniai;

9.5. įrengiami dirbtiniai lizdai plėšriesiems paukščiams ir juodiesiems gamsams, keliama inkilai uoksiniams paukščiams ir šikšnosparniams;

9.6. reguliuojama smulkiųjų plėšrūnų (lapių, kiaunių, usūrinių šunų) ir šernų gausa.

10. Siekiant išsaugoti ir atkurti Europos Bendrijos svarbos pievų buveines Regioniniame parke, numatoma:

10.1. tęsti Ragainės vingio užliejamų pievų (lankų) tvarkymą;

10.2. tęsti Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtų miško laukymų ir pievų palaikymą valstybinės reikšmės miškuose;

10.3. atkurti pievų buveines Šereitlaukio miško 56 kvartalo 6 sklype, iškertant pasodintas egles, kitus medžius ir krūmus ir šienaujant kartu su aplinkinėmis pievomis;

10.4. tęsti natūralių pievų tvarkymą prie Opstainio piliakalnio, ekosistemas išsaugančio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje – kirsti ir šalinti savaime želiančius medžius ir krūmus, šienauti;

10.5. tvarkyti biologinės įvairovės požiūriu ypač vertingą 6120 *Karbonatinių smėlynų pievų buveinę Bitėnų miško vakariniame pakraštyje – kirsti ir šalinti savaime želiančius krūmus, kasmet šienauti, kas 3 metus grėbti ir šalinti samanais bei nuokritais miško pakraštyje esančioje buveinės dalyje;

10.6. atkurti ir palaikyti 2330 Nesusivėrusios žemyninės smiltpievių buveinės palankią apsaugos būklę Šereitlaukio kaimo pietinėje dalyje, ekosistemas išsaugančio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje – kirsti ir šalinti savaime želiančius medžius ir krūmus, šienauti ir (ar) ganyti.

11. Siekiant užtikrinti 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų buveinių palankią apsaugos būklę, numatoma tvarkyti tris Tvarkymo plane pažymėtus šios buveinės plotus Šereitlaukio miške – didesnėje pelkėje (Bitėnų miško 40 kvartalo 2 sklype) kasmet pjauti nendres, visose trijose pelkėse kas 3 metus kirsti medžius ir krūmus, išgabenant nupjautą ir iškirstą biomasę.

12. Europos Bendrijos svarbos miškų buveinės (pažymėtos Tvarkymo plano brėžinyje) saugomos, tvarkomos ir naudojamos laikantis šių nuostatų:

12.1. 9010 *Vakarų taigos buveinėse, kurios yra ir Šneiderio kirmvabalio buveinės, negali būti šalinama buveinėse susidaranti negyva mediena, sausos ir džiūstančios pušys, išskyrus nulaužtas, išverstas ar medžių liemenų pavojingų kenkėjų šviežiai apniktas pušis iki šių kenkėjų vystymosi pabaigos jose; nevykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius kirtimus, siekiant sukurti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną. Atkuriant mišką išdegusiose arba gaisrų pažeistose vietose miškas sodinamas tik tais atvejais, kai jis neatželia savaime, negali būti sodinamas miškas ir mechanškai ruošama dirva išdegusiose arba gaisrų pažeistose vietose;

12.2. 9020 *Plačialapių ir mišriųjų miškų ir 9190 Sausų ąžuolynų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius kirtimus, siekiant formuoti ir palaikyti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė. Taip pat negali būti kertami brandūs plačialapių rūšių medžiai, šalinama buveinėse susidaranti negyva (stambesnė kaip 30 cm skersmens) mediena;

12.3. 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 9160 Skroblynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų ir 91E0 *Aliuvinių miškų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant formuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė.

13. Siekiant išsaugoti didžiųjų miegapelių populiaciją Šereitlaukio miške, Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtose didžiųjų miegapelių buveinėse vykdant kirtimus turi būti paliekami lazdynai, šalteksniai, ąžuolai ir uoksiniai medžiai.

14. Siekiant Regioniniame parke kontroliuoti invazinių augalų rūšių plitimą ir mažinti jų populiacijas, būtina:

14.1. reguliariai šienauti pamiškes, pakeles, vandens telkinių pakrantes bei šlaitus;

14.2. naikinti uosialapius klevus Nemuno pakrantėse;

14.3. raunant naikinti penkialapio vynyčio sąžalynus Bitėnų (Užbičių) kaimo vakariniame pakraštyje;

14.4. vykdant miško kirtimus palaipsniui kirsti svetimžemes medžių rūšis – raudonuosius ąžuolus ir platanalapius klevus, mažinti jų populiacijas. Neturi būti sodinami ar atželdinami nauji šių rūšių medžiai, iškirtus turi būti atsodinamos vietinės medžių rūšys.

15. Regioniniame parke siekiama išsaugoti kraštovaizdžio įvairovę ir mozaikiškumą, atviras kraštovaizdžio erdves, išlaikyti ir formuoti estetiškai vertingus kraštovaizdžius. Siekiant išsaugoti atviras kraštovaizdžio erdves, agrarinėse kraštovaizdžio tvarkymo zonose skatinama užtikrinti gerą žemės ūkio naudmenų agrarinę būklę, apleistose žemėse atkurti žemės ūkio veiklą, šalinti savaimę plintančius medžius ir krūmus.

16. Numatoma įveisti mišką Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtuose plotuose. Miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonose esančios laukymės, kurių nenumatoma tvarkyti, gali būti paliekamos savaiminei raidai. Siekiant išsaugoti, tinkamai tvarkyti ir naudoti Rambyno miške esantį miško sėklinį medyną, VI VMU Šilutės regioninio padalinio Rambyno girininkijos 2 kvartalo 18 sklype laikomasi III grupės miškams taikomų reikalavimų.

17. Siekiant atkurti pažeistas teritorijas ir sumažinti vizualinę taršą numatoma:

17.1. Vilkyškių miestelio pietiniame pakraštyje nugriauti apleistų gamybinių statinių liekanas ir sutvarkyti jų teritorijas, rekultivuoti smėlio karjerą;

17.2. nugriauti prie Šereitlaukio dvaro sodybos esantį apleistą sandėlį ir sutvarkyti teritoriją.

V SKYRIUS

KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

18. Kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos tvarkomi ir veikla juose plėtojama pagal paveldosaugos reikalavimus, nustatomus kultūros paveldo objektų tipiniuose ir individualiuose apsaugos reglamentuose. Kultūros paveldo vietovės ir jų apsaugos zonos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus – tvarkymo planus. Regioninio parko planavimo schema nenustato ir nekeičia nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijų ir apsaugos zonų.

19. Regioninio parko kultūros vertybių apsaugos kryptys yra šios:

19.1. kultūros vertybių išsaugojimas vietoje;

19.2. kultūros vertybių tvarkyba, naudojimas ir atgaivinimas;

19.3. kultūros vertybių pažinimas ir sklaida.

20. Pagrindinė nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos kryptis – išsaugojimas vietoje, didžiausią dėmesį skiriant jų būklės stebėsenai, apsaugai nuo vizualinės taršos, ryšio su aplinka išsaugojimui, stiprinimui ir pritaikymui lankyti. Siekiama, kad nekilnojamojo kultūros paveldo vertybėms būtų nustatytos ir (ar) patikslintos teritorijų ribos, vertingosios savybės, taip pat rengiami nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialieji planai, sudaromi individualūs apsaugos reglamentai.

21. Regioniniame parke esantys kultūros paveldo objektai tvarkomi pagal apsaugos reglamentais nustatomus paveldosaugos reikalavimus, atsižvelgiant į naudojimo ir pritaikymo lankyti galimybes:

21.1. archeologijos ir mitologijos paveldo vertybės – senovės gyvenvietės, piliakalniai, alkakalniai, plokštiniai kapinynai – tvarkomi pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių atskirų grupių tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“, patvirtintus nekilnojamųjų kultūros vertybių atskirų grupių tipinius apsaugos reglamentus (toliau – tipinis apsaugos reglamentas). Šios vertybės pritaikomos pažintiniam turizmui ir visuomeninėms renginiams. Būtina užtikrinti Regioniniame parke esančių archeologijos ir mitologijos paveldo vertybių priežiūrą (šienavimą, atžalų kirtimą, genėjimą – ypač Rambyno kalno aplinkoje, ant Šereitlaukio piliakalnio ir abiejų Opstainio piliakalnių, abiejuose Šereitlaukio kapinyuose), taip pat prižiūrėti ir gerinti saugią, vertybėms nežalingą lankymą užtikrinančią infrastruktūrą – laiptus, takus, atokvėpio vietas.

Atsižvelgiant į išskirtinę Rambyno reikšmę būtina užtikrinti tinkamą išlikusios Rambyno šventojo akmens dalies apsaugą, atgaivinti istorinę, kultūrinę, pilietinę prasmę reikšmingą tradiciją virš Rambyno kelti Lietuvos valstybės istorinę vėliavą;

21.2. architektūros paveldo vertybės – pastatai ir jų kompleksai, statiniai – tvarkomi pagal tipinius apsaugos reglamentus. Šiose vertybėse atliekami įstatymų numatyta tvarka suplanuoti ir suderinti tvarkymo ir (ar) restauravimo darbai, siekiama išsaugoti tradicinės Mažosios Lietuvos etnokultūrinio regiono medinės ir mūrinės architektūros pobūdį – dydžius, formas, medžiagas ir spalvas. Vertybės pritaikomos visuomenės poreikiams, pirmiausia pažintiniam turizmui. Prioritetas teikiamas Šereitlaukio dvaro sodybos architektūrinio komplekso tvarkymui ir eksponavimui. Siekiama rekonstruoti ir kultūriniais tikslais, visuomenės poreikiams panaudoti Šereitlaukio dvaro sodybos rūšį, restauruoti Šereitlaukio dvaro sodybos svirną;

21.3. inžineriniu ir istoriniu požiūriu reikšmingi kultūros paveldo objektai – Ragainės vingio senkelių ruožai, Bardėnų vėjo ir Šereitlaukio vandens malūnų vietos, Nemuno krantinė, senovės anglių degimo vietos – tiriami, tikslinama jų padėtis ir vertingosios savybės;

21.4. istorijos ir memorialinio paveldo objektai – sodybos, pastatai, vietos, paminklai, kapinės ir pavieniai kapai – tvarkomi pagal tipinius apsaugos reglamentus. Šiose vertybėse ir jų aplinkoje tvarkomi želdynai, kuriama ir plėtojama pažintiniam lankymui būtina infrastruktūra. Remiantis Bitėnų-Užbičių senųjų kapinių tvarkymo ir priežiūros, Bitėnų-Šilėnų senųjų kapinių atkūrimo patirtimi siekiama, kad kasmet, arba etapais per kelis metus, būtų atkuriamos vienos iš Regioniniame parke esančių senųjų evangelikų liuteronų kapinių. Pirmiausiai tvarkytinos senosios evangelikų liuteronų kapinės: Bardėnuose, prie Lumpėnų, Pempynės miške, Opstainyje, Opstainėliuose (Keleriškiuose), Šereitlaukyje, Vilkyškiuose, taip pat Koplyčkalnis ir jo aplinka (Šereitlaukio dvaro sodybos teritorijoje). Siekiama, kad būtų suformuoti ir įregistruoti senųjų kapinių žemės sklypai Pempynės miške, Opstainyje ir Vilkyškiuose;

21.5. želdynų paveldo objektai – Vilkyškių, Opstainio ir Šereitlaukio dvarų parkų fragmentai, istorinės alėjos – tvarkomi išsaugant ir atkuriant vertingasias savybes, pritaikant pažintiniam turizmui, visuomenės renginiams ir poilsiui.

22. Siekiama išlaikyti ir puoselėti gyvenviečių ir kaimų erdvinę struktūrą bei tradicinę architektūrą, ypač Rambyno kraštovaizdžio ir Šereitlaukio architektūriniame draustiniuose, Vilkyškių miestelio senojoje dalyje ir Pempynės kaime; atkurti ne tik atskirų gyvenviečių, bet ir bendrą Regioninio parko kultūrinio kraštovaizdžio tradicinį charakterį, saugant istoriškai susiklosčiusio plano, užstatymo ir vaizdo archetipus, padedančius išlaikyti krašto savitumą.

23. Kultūros paveldui eksponuoti ir populiarinti taip pat numatoma:

23.1. puoselėti Mažosios Lietuvos krašto etnokultūros tradicijas, senuosius amatus ir verslus, vietovardžius ir vandenvardžius, propaguoti baltiškiosios istorijos archetipų ir tradicijų gaivinimą;

23.2. Rambyno kalno informacinius standus papildyti Nemuno kairiajame krante matomais žymiais istoriniais objektais, pirmiausia Paskalvio piliakalniu ir Vorpiliu;

23.3. atnaujinti ir papildyti lankytojams skirtą informaciją apie archeologijos ir mitologijos paveldo vertybes tautosakos ir literatūros kūriniais;

23.4. populiarinti Šereitlaukio (Šereiklaukio) kultūros paveldo vertybių kompleksą;

23.5. atkurti ir pritaikyti edukacijai buvusį Gustavo Volbergo svečių namų pastatą prie Regioninio parko lankytojų centro, urbanizuotos aplinkos edukacinėje (NDu) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje;

23.6. rekonstruoti ir pritaikyti tradiciniams amatams ir edukacijai buvusį gaisrinės pastatą Vilkyškių miestelyje.

VI SKYRIUS

REKREACINIO NAUDOJIMO KRYPTYS IR PRIEMONĖS

24. Pagrindinė Regioninio parko rekreacinio naudojimo kryptis – pažintinio turizmo plėtra, siekiant atskleisti gamtinius bei kultūrinius krašto savitumus. Ji įgyvendinama įrengiant pažintinio turizmo trasas ir takus, plėtojant esamus, statant ir įrengiant naujus lankytojams skirtus rekreacinės infrastruktūros objektus, tvarkant ir eksponuojant tradicinį kultūrinį ir gamtinį kraštovaizdį, pažintinę vertę turinčias gamtos ir kultūros paveldo vertybes, gyvąsias kultūrines tradicijas ir raiškas, plėtojant gamtines ir kultūrines ekspozicijas, atnaujinant Regioninio parko informacinę sistemą.

25. Regioninio parko rekreacinio naudojimo nuostatos yra šios:

25.1. Regioninio parko rekreacinio naudojimo sistema pažintinio turizmo trasomis ir maršrutais sujungiama su Pagėgių, Panemunės, Tauragės ir Jurbarko miestais;

25.2. rekreacinė infrastruktūra ir poilsio objektai koncentruojami rekreacinio funkcinio prioriteto zonose;

25.3. skatinama rekreacinių paslaugų plėtra Vilkyškių miestelyje ir Bitėnų kaime;

25.4. Regioninio parko kaimuose skatinama kaimo turizmo plėtra, sodybų pritaikymas ir pertvarkymas kaimo turizmo paslaugoms teikti;

25.5. Regioninio parko draustiniuose plėtojamas pažintinis turizmas – įrengiamos automobilių, dviračių ir vandens turizmo trasos, pėsčiųjų pažintiniai ir mokomieji takai, trumpalaikio poilsio vietos, privažiavimai ir priejimai prie lankomų objektų, apžvalgos aikštelės, mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai;

25.6. stovyklavietės, kempingai, rekreaciniai pastatai ir kompleksai įrengiami ir statomi tik Tvarkymo plane numatytose vietose;

25.7. prie pažintinio turizmo trasų, takų ir lankomų objektų prireikus gali būti įrengiamos ir statomos automobilių stovėjimo aikštelės, trumpalaikio poilsio vietos, apžvalgos aikštelės ir mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai.

26. Regioninio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonose Tvarkymo plano brėžinyje nustatytose vietose numatoma:

26.1. Bitėnų rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – atnaujinti esamos poilsia vietės įrangą, įrengti stovyklavietę, mobilią prielauką, formuoti miško parką, rekonstruoti „Bitutės“ poilsio bazę ir atkurti jos veiklą, plėtoti edukacinį centrą buvusios Bitėnų kaimo pradinės mokyklos vietoje, Bitėnų (Šilėnų) rekreacinėje gyvenvietėje atkurti buvusias sodybas, sodybose statyti naujus rekreacinius pastatus, vystyti kaimo turizmo ir apgyvendinimo paslaugas;

26.2. Bitežerio rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – tvarkyti ežero pakrantes, įrengti atokvėpio vietą pietrytiniame krante;

26.3. Jūros upės pakrantės rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – tvarkyti Jūros upės pakrantę, palaikyti atvirą pievų kraštovaizdį, atnaujinti mobilios prielaukos ir poilsia vietės įrangą;

26.4. Lumpėnų rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – plėtoti kaimo turizmo, apgyvendinimo ir poilsio paslaugas, įrengti kempingą;

26.5. Šereitlaukio rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – tvarkyti šiaurinę Šereitlaukio dvaro malūno tvenkinio pakrantę, įrengti kempingą, poilsia vietę ir taką.

27. Regioninio parko pažintinio turizmo sistemą sudaro įvairaus dydžio ir pobūdžio pažintinio turizmo trasos ir takai, lankomi paveldo objektai, lankymui ir poilsiui skirta rekreacinė infrastruktūra (atokvėpio vietos, apžvalgos aikštelės ir bokštai, poilsia vietės, stovyklavietės, kempingai). Regioniniame parke prioritetas teikiamas dviračių ir pėsčiųjų turizmui plėtoti.

28. Autoturizmo ir dviračių turizmo trasos ir takai įrengiami pritaikant ir pagerinant esamus kelius. Dviračių ir pėsčiųjų turizmui tikslinga panaudoti senųjų kelių atkarpas. Siekiama, kad dviračių turizmo trasos ir pėsčiųjų pažintiniai takai kuo mažiau sutaptų su intensyviai naudojamais automobilių keliais.

29. Plėtojant autoturizmo trasas gerinami keliai, įrengiamos sustojimo vietos, kempingai, nuorodos. Pagrindinė Regioninio parko autoturizmo trasa eina rajoniniu keliu Nr. 4229 Bardėnai–Bitėnai–Šereitlaukis–Vilkyškiai, pakeliui aplankant Rambyno kalną bei Regioninio parko lankytojų centrą. Krašto keliu Nr. 141 Kaunas–Klaipėda ši trasa susijungia į žiedinį maršrutą bei įsijungia į nacionalinius, regioninius ir vietinius autoturizmo maršrutus. Siekiant vystyti autoturizmą Regioniniame parke, būtina rekonstruoti rajoninio kelio Nr. 4229 atkarpą Bitėnai–Šereitlaukis–Vilkyškiai.

30. Dviračių turizmui plėtoti Regioniniame parke skiriamas prioritetas dėmesys. Numatoma pagrindinė Regioninio parko dviračių turizmo trasa (Bardėnai–Rambyno kalnas–Bitėnai–Šereitlaukis miškas–Šereitlaukis–Raganų eglė–Vilkyškiai) apjungia svarbiausias Regioninio parko gamtos ir kultūros vertybes. Ši trasa keliu Vilkyškiai–Lumpėnai susijungia į Didįjį Regioninio parko dviračių turizmo žiedą, krašto keliu Nr. 141 įsijungia į nacionalinius, regioninius ir vietinius dviračių turizmo maršrutus. Taip pat numatomas mažasis Regioninio parko dviračių turizmo žiedas (Bitėnai–Šereitlaukis miškas–Šereitlaukis–Bitėnai), alternatyvios ir jungiančios atkarpos (pažymėta Tvarkymo plano brėžinyje). Regioninio parko dviračių turizmo trasas siekiama sujunti su Pagėgių miestu, įrengiant dviračių taką. Įrengiant numatytas dviračių turizmo trasas gerinami keliai, pirmiausia Šereitlaukis ir Vilkyškiai miškuose numatytose atkarpose, taip pat įrengiamos turistams skirtos poilsio ir atokvėpio vietos.

31. Numatoma plėtoti Regioninio parko pėsčiųjų pažintinių takų sistemą:

31.1. plėtoti Bitėnų–Rambyno pažintinių takų sistemą; siekiant sudaryti sąlygas geriau pažinti Bitėnų kaimo istorinę ir gamtinę erdvę įrengti taką prie Bitės upelio su lieptais per upelį ir priėjimu iki Keturių kalvų geomorfologinio komplekso;

31.2. plėtoti Šereitlaukis pažintinių takų sistemą, įjungiant Šereitlaukis dvaro sodybos vertybes (išlikusius statinius, rūšį, rūmų vietą, parko fragmentus, senojo kelio atkarpą) ir Sidabrakalnį;

31.3. įrengti pažintinį taką Vilkyškių miške, apjungiant Raganų eglę, Vilkyškių ažuolų alėją, Vilkyškių dvaro savininkų Dreslerių kapus, Vilkyškių evangelikų liuteronų ketvirtąsias senąsias kapines, Opstainio (Vilkyškių) piliakalnį su gyvenviete.

32. Žiemos sezono metu dviračių turizmo trasos ir pėsčiųjų takai ir jų įranga gali būti naudojama slidžių turizmui.

33. Plėtojant vandens turizmo trasas Nemuno ir Jūros upėmis, Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtose vietose atnaujinamos esamos ir įrengiamos naujos mobilios prieplaukos, gerinama jų įranga.

34. Siekiant gerinti kraštovaizdžio apžvalgos sąlygas nuo apžvalgos vietų ir turistinių maršrutų, numatoma vykdyti kraštovaizdžio formavimo miško kirtimus prie apžvalgos aikštelių ir apžvalgos bokštų, dviračių turizmo trasų ir pažintinių takų.

35. Plėtojant pažintinį turizmą, taip pat numatoma:

35.1. įrengti kempingą Vilkyškių miestelio vakariniame pakraštyje, gyvenamojo funkcinio prioriteto zonoje;

35.2. įrengti stovyklavietę Merguvos ežero rytinėje pakrantėje, prie apžvalgos bokšto ir dviračių turizmo trasos;

35.3. pritaikyti pažintiniam lankymui ir trumpalaikiam poilsui Opstainio dvaro parką bei ant Apstelės upės įrengtus tvenkinius, Bitės ir Žiogio upelių pakrantes.

VII SKYRIUS

GYVENAMŲJŲ VIETŲ IR INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS KRYPTYS

36. Regioninio parko gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros pagrindinės kryptys yra šios:

36.1. kompaktiškai užstatytų gyvenviečių plėtojimas ir infrastruktūros gerinimas, siekiant patenkinti vietos gyventojų ir lankytojų reikmes;

36.2. istoriškai susiklosčiusių urbanistinių struktūrų bei jų elementų išsaugojimas, išryškinant vertingąsias savybes.

37. Vilkyškių miestelyje įrengiami šiuolaikiniai inžineriniai tinklai, gerinama kelių, gatvių, aikščių ir kiemų danga. Pirmenybė teikiama inžinerinei įrangai, kuo mažiau keičiančiai tradicinį gyvenvietės vaizdą ir esamą kraštovaizdžio pobūdį. Regioninio parko kaimuose pirmenybė teikiama individualioms vandens tiekimo bei nuotekų utilizavimo sistemoms, didesniuose kompaktiškai užstatytuose kaimuose prireikus įrengiamas vandentiekis ir nuotekų valymo įrenginiai. Regioniniame parke esančias orines elektros perdavimo linijas tikslinga pakeisti požeminiais kabeliais.

38. Naujų sodybų statyba galima kraštovaizdžio atnaujinamojo ir pertvarkomojo tvarkymo (G_{Er}, G_{Ep}), ekstensyvaus ir intensyvaus rekreacinio tvarkymo (G_{Re}, G_{Ri}), sugriežtinto geoekologinio ir vizualinio reguliavimo (G_{Ae}, G_{AI}) miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonose. Vilkyškių miestelio istorinėje dalyje ir Bitėnų (Užbičių) kaimo sugriežtinto vizualinio reguliavimo (G_{AI}) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje naujų statybų plėtra ribojama, pirmenybė teikiant esamų sodybų ir statinių tvarkymui ir rekonstravimui bei buvusių sodybų atkūrimui.

39. Vilkyškių miestelio senoji dalis, Šereitlaukio, Bitėnų, Pempynės, Bardėnų, Opstainių, Keleriškių kaimai, išsaugoję kultūros paveldo požūriu vertingą istoriškai susiklosčiusią urbanistinę struktūrą bei architektūros elementus, tvarkomi išryškinant vertingąsias savybes.

40. Vilkyškių miestelyje (Vilkyškių urbanistiniame draustinyje ir gyvenamojo prioriteto zonose) saugoma istoriškai susiklosčiusi urbanistinė struktūra, gatvių tinklas, tradicinės architektūros statiniai ir elementai, vertingi ir svarbūs gyvenvietės struktūrai želdiniai ir jų grupės (išskyrus vaismedžius). Siekiant sudaryti prielaidas tvariam Vilkyškių miestelio vystymui, tikslinga parengti miestelio bendrąjį planą.

41. Siekiant Regioniniame parke atkurti tradicinę, istoriškai susiklosčiusią Mažosios Lietuvos gyvenviečių struktūrą, tvarkymo plano brėžinyje pažymėtų buvusių sodybų vietose gali būti formuojami kitos paskirties (vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos) sodybiniai sklypai ir atkuriamos buvusios sodybos. Valstybinėje žemėje buvusių sodybų atkūrimui suformuoti kitos paskirties sodybinius žemės sklypus tikslinga išnuomoti aukciono būdu.

42. Regioniniame parke esantys stambesnių transporto (valstybinės reikšmės kelių) ir inžinerinės infrastruktūros objektų sklypai tvarkomi pagal atliekamų funkcijų, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus. Gerinami bendrojo naudojimo keliai, prireikus pritaikomi pažintiniam turizmui, taip pat išsaugomi ir pritaikomi senieji, iki XX a. vidurio susiformavę keliai bei jų atkarpos. Gerinant kelius, numatytus naudoti autoturizmui ir dviračių turizmui, išlaikomas esamų kelių pobūdis (susiformavę vingiai, nuolydžiai, akmenimis grįsti ruožai), įrengiamos automobilių stovėjimo aikštelės. Rekonstruojant ir tvarkant kelius Regioniniame parke turi būti išsaugomi vertingi medžiai ir želdiniai, istorinės alėjos ir jų fragmentai.

43. Užtikrinant valstybės sienos apsaugos poreikius, pasienio juostoje išskirta urbanizuotos aplinkos gynybinė (karinė) kraštovaizdžio tvarkymo zona (NHu). Ši teritorija skirta valstybės sienos ženklams, pasienio patrulio takui, inžinerinėms uztvaroms, sienos stebėjimo sistemoms, kitiems valstybės sienos apsaugos objektams bei įrenginiams statyti ir prižiūrėti. Pasienio juostoje bet kokia veikla, nesusijusi su valstybės sienos apsauga, turi būti derinama su Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos. Siekiant, kad stebėjimo bokštai ir kiti techniniai statiniai itin neišsiskirtų kraštovaizdyje, konstrukcijos dažomos neryškiomis, su aplinka susiliejančiomis spalvomis.

Aplinkos ministras
Kęstutis Mažeika

Vytautas A. Jodaitis
Direktorius

Administravimo departamento
organizacijos vystymo ir personalo
skyriaus vyriausioji specialistė
Regina Jurkonienė
2019-05-08